

Conversa al voltant del llibre PRBB (Manuel Brullet, Albert Pineda, Alfonso de Luna)
Per Luís Comerón, Oriol Bohigas, Víctor Rahola, Jordi Camí
Paper COAC IX
Col·legi d'Arquitectes de Catalunya 2008

En motiu de la presentació del llibre d'en Manel Brullet al Col·legi d'Arquitectes de BCN
Document d'Abril de 2008

Jordi Camí

Director general del PRBB

Moltes gràcies. Bona nit. Jo ací represento als que viuen a l'edifici, circumstancialment també els propietaris, que és el sector públic i, a més, comparteixo amb el Manel i l'Albert una llarga història. Com que sóc d'un altre ram, metge, no sabeu pas el plaer que és per a mi venir a un altra casa, sense les limitacions de quan estàs entre els teus col·legues, quan parles amb ells de temes als quals hi estàs directament o indirectament relacionat.

L'edifici té diverses històries simultànies que m'agradaria apuntar en un moment. En primer lloc la història d'aquest edifici és antiquíssima, ja en parlàvem a finals dels anys vuitanta, i coincideix amb què hi hem estat implicats, entre moltes altres persones, el Manel, l'Albert i jo per circumstàncies casuals. Aquest edifici s'aixeca a partir de l'any 2000, coincidint amb que comencen a quadrar les peces complicadíssimes del trencaclosques i es prenen les decisions. Hi ha una quarta persona, que avui no és aquí present i que jo crec que explica el secret d'aquest guisat, i que és el Joan Clos. Ell sempre va creure en el projecte i va entendre'n la finalitat política i socioeconòmica en circumstàncies i en moments molt complicats, perquè a finals dels vuitanta i al llarg dels anys noranta les prioritats eren unes altres; no es pensava que el diner públic també s'havia d'invertir en coses relacionades amb el que ara ja es diu l'economia intensiva en coneixement, etc. En aquells moments, les prioritats eren molt més bàsiques, i per a alguns aquest projecte els sonava una "pijada".

A l'any 1991 gràcies a Joan Clos, que creia en el projecte i que ha estat el polític que sempre ha estat al darrere de les seves grans decisions, va passar un fet clau: la Comissió d'Urbanisme de Barcelona va tipificar el que era un camp de futbol com un equipament que es diria Parc Biomèdic. Jo crec que aquest és el secret del seu final, perquè allò hagués pogut acabar amb uns usos i unes finalitats absolutament diferents. Així, del 1991 fins al 2000 hem viscut com, de tant en tant, el projecte de l'edifici es repensava per a usos diferents, per bé que ha acabat essent el que originalment sempre havíem impulsat, per que tampoc podia ser de cap altra manera. Per tant, s'ha de reconèixer que Joan Clos és clau per entendre tot això.

Amb l'Albert i el Manel hem coincidit en obres diferents i hem estat molt propers. Amb l'Albert hem estat treballant molts anys en la mateixa empresa. Això m'ha fet descobrir una litúrgia nova. Els metges, els científics, els hospitals, les sales d'operacions, etc. tenen les seves litúrgies, tots tenim litúrgies, però ignorava la litúrgia del que és trobar-se setmanalment constructora, arquitectes, propietaris i l'empresa que controla les obres, és a dir, tot el psicodrama setmanal que es veu que existeix en qualsevol obra, on hi ha unes regles de joc una mica implícites, que les grans escridassades són norma, tota una sèrie de conceptes que després es compleixen, i uns terminis que mai no s'acompleixen. A més és impossible, per molt sacramental que facis, poder canviar el curs dels esdeveniments, perquè són complexos. La veritat és que es tracta d'una experiència viscuda i compartida interessantíssima que, en aquest cas, potser ha estat una mica diferent perquè ja ens coneixíem tots. La constructora també va acabar contaminada del bon ambient, malgrat la seva

enorme complexitat. La complexitat tecnològica de l'edifici i la d'una distribució acordada amb diversos centres, amb les dificultats que això comporta. La propietat té a lloguer sis centres diferents, amb la seva sobirania, que tots volen dir-hi la seva i que en aquells moments volien decidir sobre l'envà pertinent. I això ha estat una festa complexíssima de la qual hem sobreviscut i hem acabat bé.

La segona qüestió és la finalitat de l'edifici. Aquí tocava fer un edifici que tingués unes funcionalitats i uns usos concrets, ni era un edifici d'oficines, tampoc era segons l'experiència prèvia d'hospital o una escola, era un edifici on fer-hi recerca. Però la recerca científica evoluciona tan ràpidament que, en molt pocs anys, el concepte que es tenia per ubicar científics ha canviar, avui no n'hi ha prou amb projectar espais tecnològicament ben equipats, sofisticats, etc., atès que es considera fonamental el proveir espais de relació i de comunicació. I aquest és un concepte nou que lliga poc, i que de vegades costa d'entendre, en un espai tecnològic sofisticat com aquest. I aquí, és clar, hem anat compartint aquesta interacció que sempre és imperfecta entre els desitjos de l'usuari i els desitjos dels arquitectes. En aquest sentit, en el pròleg rememorava el següent. Els neurocientífics nord-americans, un *lobby* molt poderós, un cop l'any conviden en la seva reunió anual, a algú de fora del ram perquè els parli de coses alienes al seu dia a dia, però que hi tinguin alguna relació. Vaig llegir una crònica segons la qual el 2006 van convidar Frank Gehry per parlar de l'arquitectura del moment i el procés creatiu que hi havia darrere dels seus edificis. Es veu que va ser una conferència molt intensa i en Fred Gage, prestigiós neurocientífic, va dir a en Gehry que creia que seria molt interessant que es fes una recerca per veure com afecten els ambients construïts en la funció del cervell. Tot i que va assentir, quan se li va fer la pregunta de si li interessaria saber-ne les conclusions, en Gehry va respondre ràpidament que no, que seria un coneixement que podria imposar-li regles indesitjables.

Les poques coses que diré sobre la funcionalitat final de l'edifici no són cap retret. Un edifici d'aquesta complexitat, malgrat la bona interacció i els anys que portàvem junts pensant-t'hi, per damunt dels interessos específics que té l'arquitectura i malgrat que allí finalment hi hagi anat el que tocava, no és perfecte, però sí que tots tenim una experiència que la podem compartir amb qui vulgui tornar a fer un edifici d'usos semblants. S'han introduït molts conceptes nous malgrat haver-hi coses que no han estat possibles. I no entraré en detall, però el Manel i l'Albert coneixen algunes d'aquestes dificultats, que en part se superaran.

Ara bé, jo crec que hi ha una qüestió que compensa radicalment la inexistència d'una satisfacció suprema amb relació a la seva funcionalitat i pel que fa a l'harmonia entre els usos i els desitjos artístics dels arquitectes. Una qüestió que ha estat absolutament sorprenent i inesperada és el resultat final, i és que diuen que l'edifici del Parc de Recerca Biomèdica té *sex-appeal*. En el món de la comunitat científica mai s'havia fet un edifici que, com a tal tingués atractiu, independentment del que hi hagués a dins. I això ha estat una sorpresa per a nosaltres, perquè nosaltres encara considerem que és molt millor la gent que hi ha a dins que no pas l'edifici. Per això la combinació és aclaparadora. Cada dia hi entren unes mil dues-centes persones un 65% de les quals no passa dels 35 anys i per tant són la gent del futur, i un 30% del personal científic que hi va cada dia és estranger.

I aquesta bellesa té un efecte multiplicador: no formava part dels nostres plans que, juntament amb el prestigi que pensàvem que teníem i que anàvem a treballar-nos, sense fer res més, la força de l'edifici tingués un efecte multiplicador. I no sabeu l'enveja que provoquem, per que hi ha hagut una certa tradició a fer una arquitectura de mal gust relacionada amb la recerca. Per tant, jo crec que el que heu fet, i això és molt més rellevant del que us imagineu, és demostrar que tenir un edifici interessant també és compatible amb el món de la recerca científica. Ja era hora!. Tant de bo que d'aquí un temps apareguin edificis semblants. Per acabar repetiré literalment una frase del pròleg: "els equips del Manel Brullet i de l'Albert Pineda potsen encara no saben que han creat a Barcelona

un referent de respecte i d'admiració per a la ciència més enllà de l'arquitectura." Els que som allí realment estem gaudint molt de l'edifici.

Us en dono les gràcies, a més de l'enhorabona.